

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 42/17
Luxemburg, 27 aprilie 2017

Concluziile avocatului general în cauza C-186/16
Ruxandra Paula Andriciuc și alții/Banca Românească SA

Potrivit avocatului general Wahl, clauza cuprinsă într-un contract de împrumut care prevede rambursarea sumei împrumutate în moneda străină în care a fost acordat împrumutul nu constituie în mod necesar o clauză abuzivă

Cerința potrivit căreia clauzele contractuale trebuie să fie exprimate în mod clar și inteligibil nu poate impune profesionistului să anticipeze și să informeze consumatorul cu privire la evoluții ulterioare imprevizibile, precum fluctuațiile excepționale ale cursurilor de schimb

Între luna aprilie 2007 și luna octombrie 2008, doamna Ruxandra Paula Andriciuc și alte 68 de persoane au încheiat cu SC Banca Românească contracte de credit în franci elvețieni (CHF) în vederea achiziționării unor bunuri imobiliare, a refinanțării altor credite sau pentru nevoi personale. Împrumutații erau obligați să ramburseze ratele lunare în CHF¹.

Cursul de schimb dintre CHF și leul românesc (RON) aproape s-a dublat între 2007 și 2014. Împrumutații consideră că banca era în măsură să prevadă fluctuațiile cursului de schimb al CHF. Ei au sesizat, așadar, instanțele române, arătând că clauzele care prevăd rambursarea creditului în CHF impun în sarcina lor riscul de schimb valutar și constituie, prin urmare, clauze abuzive.

Dreptul Uniunii² protejează consumatorii cu ocazia încheierii unor contracte cu un profesionist. În special, acesta prevede că o clauză poate fi considerată abuzivă în cazul în care provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract. Caracterul abuziv al unei clauze se apreciază luând în considerare natura bunurilor sau a serviciilor pentru care s-a încheiat contractul și prin raportare, în momentul încheierii acestuia, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului și la celelalte clauze ale contractului. Aprecierea caracterului abuziv al unei clauze nu poate privi definirea obiectului principal al contractului, în măsura în care clauza este exprimată în mod clar și inteligibil.

Sesizată cu litigiul, Curtea de Apel Oradea adresează trei întrebări Curții de Justiție cu privire la examinarea clauzei contractuale în discuție. Două dintre aceste întrebări urmăresc să se stabilească dacă clauza în litigiu poate fi considerată ca vizând obiectul principal al contractului și dacă aceasta este exprimată în mod „clar și inteligibil”, astfel încât caracterul său potențial abuziv nu ar putea fi examinat. Pe de altă parte, se solicită Curții să clarifice momentul la care trebuie să fie evaluată existența unui „dezechilibru semnificativ” între drepturile și obligațiile părților.

În concluziile prezentate astăzi, avocatul general Nils Wahl se referă atât la modul de redactare a clauzelor contractuale în discuție, cât și la contextul factual și juridic în care au fost încheiate contractele de împrumut. Avocatul general ține seama de două elemente determinante. În primul rând, el arată că contractelor de împrumut în monedă străină le este aplicată în general o rată a dobânzii mai scăzută decât celor în monedă națională în schimbul „riscului de schimb valutar” pe care îl pot induce în cazul devalorizării monedei naționale. În al doilea rând, el arată că banca a acordat împrumuturile în CHF și că este îndreptățită să obțină rambursarea acestor împrumuturi în aceeași monedă. Potrivit avocatului general, obligația de rambursare a ratelor lunare în CHF nu

¹ Potrivit informațiilor de care dispune Curtea, împrumuturi în franci elvețieni ar fi fost contractate de peste 50 000 de gospodării din România.

² Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273).

poate fi considerată un element accesoriu al contractului, ci face într-adevăr parte dintre elementele-cheie ale contractului de împrumut în monede străine.

Avocatul general deduce din aceasta că **clauza cuprinsă într-un contract de împrumut potrivit căreia împrumutatul trebuie să ramburseze suma în aceeași monedă în care a fost acordată intră sub incidența noțiunii „obiect principal al contractului”**.

În ceea ce privește a doua întrebare adresată Curții, avocatul general precizează că cerința potrivit căreia o clauză contractuală trebuie să fie exprimată în mod clar și inteligibil presupune ca clauza în litigiu să fie înțeleasă de consumator atât pe plan formal și gramatical, cât și în ceea ce privește domeniul de aplicare concret al acesteia. Astfel, un consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat ar trebui nu numai să cunoască posibilitatea de creștere sau de depreciere a monedei străine, ci și să fie pus în măsură să evalueze consecințele unei astfel de clauze asupra obligațiilor sale financiare. **Cerința potrivit căreia clauzele contractuale trebuie exprimate în mod clar și inteligibil nu poate totuși merge până la impune ca profesionistul să anticipeze evoluțiile ulterioare imprevizibile, precum fluctuațiile cursurilor de schimb ale monedelor în discuție în cauză și nici să informeze consumatorul cu privire la acestea și să își asume consecințele acestora.**

În sfârșit, avocatul general se pronunță asupra momentului la care trebuie plasată evaluarea existenței unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților. El precizează că această chestiune are sens doar în ipoteza în care Curtea ar concluziona că clauza în litigiu nu intră sub incidența noțiunii „obiect principal al contractului” sau nu este exprimată în mod clar și inteligibil. Avocatul general consideră că un profesionist nu poate fi considerat răspunzător pentru evoluții ulterioare încheierii contractului și independente de voința sa (precum variațiile cursului de schimb). Dacă situația ar fi diferită, nu numai că ar fi impuse în sarcina profesionistului obligații disproporționate, ci ar fi de asemenea compromis principiul securității juridice. Avocatul general concluzionează în această privință că **trebuie să se țină seama de toate împrejurările pe care profesionistul le-ar fi putut anticipa în mod rezonabil la încheierea contractului. Dezechilibrul semnificativ nu poate fi, în schimb, apreciat în funcție de evoluții ulterioare încheierii contractului, pe care profesionistul nu le putea controla și nu le putea anticipa (precum variațiile cursului de schimb).**

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova 📞 (+352) 4303 3708